

УДК 619:617.711/.713-002
© 2010

С.М. МАСЛІКОВ,
кандидат біологічних наук

Т.Л. СПІЦИНА,
старший викладач

ПОШИРЕНІСТЬ ТА ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ КОН'ЮНКТИВІТІВ У КОТІВ

З'ясовано, що хвороби очей у котів складають 7,7 % загальної та 19 % хірургічної патології. Найбільше поширення мають кон'юнктивіти (35,4 %) і кератокон'юнктивіти (29,2 %). Основними причинами виникнення хвороб виявилися механічні травми, кокова та хламідійна інфекції, алергізація та розвиток на тлі первинних уражень вух і параанальних синусів.

Очі котів страждають як безпосередньо від очних хвороб, так і опосередковано від системних захворювань. Причинами хвороб очей часто є травми (30–35 % випадків), заворот і виворот повік, порушення утворення слізної плівки, недостатні екскреція слюзи та секреція кон'юнктивальних келихоподібних клітин; інфекція, природжені аномалії. Зустрічаються хвороби імунного генезу, алергічні, а також пов'язані з порушенням обміну речовин. Є дані про значне поширення серед котів хламідіозної інфекції, причому носійство хламідій виявляється приблизно у 70 % кішок [4, 5].

До недавнього часу вітчизняні вчені в основному розробляли питання очної патології продуктивних тварин і лише деякі дослідники опікувалися проблемами офтальмопатології у дрібних тварин – здебільшого в собак [1–3]. Усі дослідники найпоширенішими хворобами очей у тварин вважають кон'юнктивіти і кератокон'юнктивіти, проте дуже рідко з'являється інформація про визначення частки цих захворювань у загальній структурі офтальмопатології. Що ж до котів, то сьогодні у вітчизняних виданнях бракує інформації не тільки про особливості будови і функції органа зору, патогенезу багатьох очних хвороб, але і даних про поширення та структуру офтальмопатології у цих тварин. Тому на основі аналізу амбулаторних журналів п'яти клінік ветеринарної медицини м. Дніпропетровськ ми намагалися з'ясувати поширеність кон'юнктивітів у котів та визначити основні причини їх виникнення. Це й було метою нашої роботи.

Дослідження проводили в умовах кафедри хірургії і акушерства сільськогосподарських тварин Дніпропетровського ДАУ, двох державних (Самарського району, Бабушкінського і Жовтневого районів) та двох приватних (ЧП “Алімов” і ЧП “ВЕТОЛ”) клінік ветеринарної медицини м. Дніпропетровськ у період з 2006 по 2010 рік.

Моніторингові дослідження проводилися шляхом аналізу реєстрації хворих тварин в амбулаторних журналах зазначених установ. Отримані цифрові дані піддавали статистичній обробці з розрахунком середніх показників.

У результаті проведених досліджень встановлено, що в клініках ветеринарної медицини щороку реєструють в середньому 1045 тварин, серед яких 42,2 % – коті. Підкреслимо, що з 441 тварини (225 котів та 216 кішок) хворими виявилися 402 (214 котів і 188 кішок), у тому числі на хірургічну патологію – 163 тварини (92 коті і 71 кішка). Тобто хірургічна патологія серед зареєстрованих тварин становила 40,5 %, причому коті на 6 % хворіли частіше за кішок.

У кожній клініці серед хворих котів щороку виявляли в середньому 31 тварину (17 котів і 14 кішок) з хворобами очей, що становить 7,7 % від загальної кількості хворих котів та 19,01 % від кількості хірургічно хворих тварин.

Кон'юнктивіти були у 2,7 % випадків від загальної патології, 6,7 % – від хірургічної та 35,5 % – від загальної кількості хвороб очей. 81 % кон'юнктивітів були двосторонніми. Серед кон'юнктивітів ми виявили 6,3 % фо-

лікулярних, 54,5 % серозно-катаральних та 39,2 % гнійно-катаральних форм, причому здебільшого (63,6 %) хвороби були зареєстровані у самців.

У 78 % хворих на двосторонній кон'юнктивіт, причиною ураження була кокова флора (стафілококи), решта випадків мала алергійну природу. Односторонні кон'юнктивіти в основному виникали через травмування, проте у 8 % випадків етіологія хвороби не була з'ясованою.

Частка кератитів становила 5,4 % офтальмологічної патології, причому у 82,3 % випадків їх реєстрували у самців. Більшість (76,4 %) кератити були односторонніми і виникали через механічні ураження рогівки.

Однією з патологій очей, що досить часто реєструвалася, був кератокон'юнктивіт. Цю хворобу діагностували у 5,5 % хірургічно хворих тварин, проте серед хвороб очей частка кератокон'юнктивітів дорівнювало 29,2 %.

Кератокон'юнктивіти перебігали у вигляді гнійно-катарального (63,8 %) або серозно-катарального (36,2 %) запалення і частіше (84,4 %) мали двосторонній характер. Причиною більшості випадків хвороби була кокова флора або розвиток на тлі первинного ураження (отит, параанальний аденіт), проте у 15,6 % тварин хвороба мала травматичне походження. Наші дослідження показали,

що в 6,7 % випадків кератокон'юнктивіти мали хламідійну етіологію – чотири випадки хламідіозу очей були зареєстровані в двох приватних ветлікарнях, за даними яких частка хламідійних кератокон'юнктивітів становить 21,05 %. В інших клініках хламідіоз не реєстрували, можливо, через відсутність умов для діагностики.

Необхідно звернути увагу на той факт, що згадані хвороби в котів спостерігалися переважно (74,07 %) в холодну пору року. Серед хворих були тварини різного віку – від одного місяця до вісімнадцяти років. Підкреслимо, що найчастіше уражувалися тварини віком до трьох місяців та з одного до п'яти років; коти частіше хворіли у віці від одного до п'яти років, а кішки - до шести місяців.

Таким чином, хвороби очей у котів становлять 7,7 % загальної та 19,01 % хірургічної патології. Частка кон'юнктивітів та кератокон'юнктивітів дорівнює в середньому 35,4 та 29,2 % відповідно. Основними причинами виникнення хвороб котів виявилися механічні травми, кокова і хламідійна інфекція, алергізація та розвиток на тлі первинних уражень вух і параанальних синусів. Більшість хвороб очей (74,1 %) реєструється в холодну пору року, причому кішки частіше хворіють у віці до шести місяців, а коти – від одного до п'яти років.

Бібліографія

1. *Борисевич В.Б.* Кон'юнктивіти в собак / В.Б. Борисевич, О.С. Бродовський, В.Б. Борисевич // *Вет. медицина України.* – 1996. – № 8. – С. 32–33.
2. *Петренко О.О.* Щодо класифікації, етіології і патогенезу катаракт у собак і котів / О.О. Петренко // *Вісник Білоцерківського державного аграрного університету.* – Біла Церква, 2005. – Вип. 34. – С. 100–107.
3. *Ткачук І.Г.* Увєіти у тварин / І.Г. Ткачук, В.Б. Борисевич, Б.В. Борисевич [та ін.] // *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини : зб. наукових праць ХЗВА.* – 2008. – Вип. 16 (41), ч. 2, т. 3. – С. 291–295.
4. *Cullen C.L.* Ulcerativekeratitis associated with qualitative tear film abnormalities in cats / C.L. Cullen, B.L. Njaa, B.H. Grahn // *Vet. Ophthalmol.* – 1999 (2). – P. 197–204.
5. Evaluation of different sampling methods and results of real-time PCR for detection of feline herpes virus-1, Chlamydomphila felis and Mycoplasma felis in cats / Sjödahl-Essén T., Tidholm A., Thorén P. [et. ol.] // *Vet. Ophthalmol.* – 2008. – Vol. 11, Issue 6. – P. 375–380.